

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Επιτροπή των Περιφερειών

Η ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2012 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ

Η Ετήσια Έκθεση 2012 για την Επικουρικότητα

1. Εισαγωγή

Ως απάντηση στην οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση πραγματοποιήθηκαν σημαντικά βήματα προόδου για την ενίσχυση της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής διακυβέρνησης σε επίπεδο ΕΕ, ενώ, συγχρόνως, αυξάνονται οι πιέσεις για καλύτερο συντονισμό των φορολογικών, των οικονομικών, ακόμη και των κοινωνικών πολιτικών μεταξύ των κρατών μελών. Αυτός ο στενότερος συντονισμός συνιστά αφενός επιτακτική ανάγκη, αφετέρου, όμως, είναι επίσης αναγκαίο να διατηρηθεί μια σαφής διάκριση των αρμοδιοτήτων σε ένα σύστημα πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται στο πλέον ενδεδειγμένο επίπεδο και όσο το δυνατόν πλησιέστερα στους πολίτες. Με άλλα λόγια, η τήρηση της αρχής της επικουρικότητας καθίσταται ακόμη σημαντικότερη, ούτως ώστε μια Ευρώπη των πολλαπλών επιπέδων να είναι σε θέση να δράσει σε περιόδους κρίσης.

Για τον λόγο αυτόν, το 2012, η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) ενίσχυσε τη θέση της ως σημείο αναφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επικουρικότητα. Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος, τρίτου, έτους εφαρμογής της Συνθήκης της Λισαβόνας και των νέων διατάξεών της σχετικά με την αρχή της επικουρικότητας, η ΕτΠ ανέπτυξε και τελειοποίησε περαιτέρω τη στρατηγική της και ενίσχυσε τα αντίστοιχα εργαλεία παρακολούθησης. Στην παρούσα τρίτη Ετήσια Έκθεση της ΕτΠ για την Επικουρικότητα αναδεικνύονται και συνοψίζονται αυτές οι νέες εξελίξεις.

Το δικαίωμα άσκησης προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) λόγω παραβίασης από νομοθετική πράξη της ΕΕ της αρχής της επικουρικότητας συνιστά την πλέον αξιόλογη βελτίωση ως προς τον θεσμικό ρόλο της ΕτΠ αναφορικά με την επικουρικότητα¹. Ωστόσο, οι αρμοδιότητες της ΕτΠ ενισχύθηκαν επίσης από μια σειρά άλλων διατάξεων της Συνθήκης της Λισαβόνας. Το άρθρο της Συνθήκης που αναφέρεται στην αρχή της επικουρικότητας κάνει ρητή αναφορά στην τοπική και στην περιφερειακή διάσταση² και υπογραμμίζει, ως εκ τούτου, την ανάγκη σεβασμού των αρμοδιοτήτων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην ΕΕ. Όσον αφορά τη δυνατότητα που προβλέπεται για τα περιφερειακά κοινοβούλια να ζητηθεί η γνώμη τους από το αντίστοιχο εθνικό κοινοβούλιο στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκαιρης προειδοποίησης για θέματα επικουρικότητας³, μολονότι η ΕτΠ δεν συμμετέχει επίσημα, η θεσμική της θέση κατοχυρώνει την παροχή στήριξης προς τα περιφερειακά κοινοβούλια. Αποτελεί τμήμα του φυσικού ρόλου της

¹ Βλέπε άρθρο 8 του Πρωτοκόλλου (αριθ. 2) σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, που στο εξής θα αναφέρεται ως «Πρωτόκολλο (αριθ. 2)».

² Βλέπε το άρθρο 5 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ): *Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, στους τομείς οι οποίοι δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Ένωση παρεμβαίνει μόνο εφόσον και κατά τον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης.*

³ Βλ. άρθρο 6, Πρωτόκολλο (αριθ. 2).

συνέλευσης των εκπροσώπων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στο θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ να διασφαλίζει ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται στην ενδεδειγμένη βαθμίδα εξουσίας (ευρωπαϊκή, κεντρική, περιφερειακή ή τοπική) και όσο το δυνατόν πλησιέστερα στους πολίτες.

Ως εκ τούτου, η ΕτΠ υιοθέτησε μια προσέγγιση που καλύπτει όχι μόνον τον δικαστικό έλεγχο, αλλά και το νομοθετικό στάδιο. Οποιαδήποτε πιθανή προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης νοείται μόνον ως έσχατη λύση και ως το τελευταίο βήμα μιας διεργασίας, η οποία συμπεριλαμβάνει όλα τα στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Η προσφυγή στο Δικαστήριο αποτελεί τελικά την αναγνώριση της αποτυχίας της νομοθετικής διαδικασίας. Αντ' αυτού, η ΕτΠ επιδιώκει να ενισχύσει τη συνεργασία με τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, με στόχο να θεσπίσει την καλύτερη δυνατή νομοθεσία. Θεωρεί ότι στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνεται η παρακολούθηση της επικουρικότητας σε όσο το δυνατόν πρωιμότερο στάδιο, όχι μόνο με τακτικές συμβουλευτικές δραστηριότητες, αλλά και μέσω του συνολικού κύκλου πολιτικής, δηλαδή στο στάδιο σύλληψης (όταν σχεδιάζονται οι πολιτικές και η νομοθεσία), καθώς και στα στάδια της εφαρμογής και της αξιολόγησης, όταν πλέον έχουν τεθεί σε ισχύ τα μέτρα.

Η παρούσα τρίτη Ετήσια Έκθεση της ΕτΠ για την Επικουρικότητα αντικατοπτρίζει αυτήν την ολοκληρωμένη προσέγγιση συνεργασίας. Καλύπτει τις δραστηριότητες παρακολούθησης της επικουρικότητας που πραγματοποίησε η ΕτΠ από την 1η Ιανουαρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012. Κατ' αρχάς παρουσιάζονται τα κύρια χαρακτηριστικά της αναθεωρημένης στρατηγικής (μέρος 2) και κατόπιν ακολουθούν οι δράσεις εφαρμογής που αναλήφθηκαν κατά το 2012 (μέρος 3). Στη συνέχεια αξιολογείται ο αντίκτυπος με την εξέταση του περιεχομένου των γνωμοδοτήσεων της ΕτΠ σε ό,τι αφορά την πτυχή της επικουρικότητας (μέρος 4), μολονότι είναι δύσκολο να συναχθούν συμπεράσματα από ένα έτος μετάβασης, δεδομένου ότι η νέα στρατηγική και τα νέα εργαλεία τέθηκαν σε εφαρμογή μόλις κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2012.

2. Η υιοθέτηση μιας αναθεωρημένης στρατηγικής για την παρακολούθηση της επικουρικότητας

Τον Μάιο του 2012, το Προεδρείο της ΕτΠ ενέκρινε μια νέα στρατηγική⁴ για την παρακολούθηση της αρχής της επικουρικότητας. Γενικός στόχος της παρούσας στρατηγικής είναι να καταστεί η ΕτΠ εντός της ΕΕ το σημείο αναφοράς σε θέματα επικουρικότητας και να είναι σε θέση να παρουσιάζει στις γνωμοδοτήσεις της ποιοτικές αναλύσεις της επικουρικότητας, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στη σχετική συζήτηση.

Ειδικότερα, αυτή η νέα προσέγγιση στοχεύει:

- να ενισχύσει τη δομή διακυβέρνησης για την παρακολούθηση της επικουρικότητας από την ΕτΠ,
- να καθιερώσει μια σφαιρική προσέγγιση για την παρακολούθηση της επικουρικότητας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ΕΕ,

⁴ Παρακολούθηση της επικουρικότητας: Μια αναθεωρημένη στρατηγική για την Επιτροπή των Περιφερειών, R/CdR 606/2012.

- να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των αρμόδιων ενωσιακών και εθνικών οργάνων σε αυτές τις δραστηριότητες, και
- να εδραιώσει την ικανότητα της ΕτΠ σε ό,τι αφορά την πιθανή άσκηση προσφυγής ενώπιον του ΔΕΕ.

2.1 Πολιτική διακυβέρνηση: η Συντονιστική Ομάδα Επικουρικότητας

Ως πρώτος πυλώνας της νέας στρατηγικής, η Συντονιστική Ομάδα Επικουρικότητας είναι αρμόδια για την πολιτική διακυβέρνηση των δραστηριοτήτων παρακολούθησης της επικουρικότητας της ΕτΠ. Η Συντονιστική Ομάδα εξασφαλίζει τον ορθό συντονισμό και την πολιτική εποπτεία των δραστηριοτήτων παρακολούθησης της επικουρικότητας καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Ειδικότερα, είναι αρμόδια για τον προσδιορισμό των ετήσιων προτεραιοτήτων στον τομέα της επικουρικότητας και την υποβολή προτάσεων σχετικά με τη χρήση των πλέον κατάλληλων εργαλείων και διαδικασιών του Δικτύου Παρακολούθησης της Επικουρικότητας⁵, ούτως ώστε να στηρίζεται το έργο των εισηγητών της ΕτΠ στη νομοθετική διαδικασία.

2.2 Η προσέγγιση: Ένα ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης της επικουρικότητας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ΕΕ

Στην αναθεωρημένη στρατηγική καθίσταται σαφές ότι οι δραστηριότητες παρακολούθησης της επικουρικότητας που αναλαμβάνει η ΕτΠ ξεκινούν ήδη στην προνομοθετική φάση. Στηριζόμενη στην εμπειριστατωμένη ανάλυση του προγράμματος εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των χαρτών πορείας της τελευταίας για τη νομοθετική διαδικασία, η Συντονιστική Ομάδα Επικουρικότητας (συγκροτείται από υπαλλήλους που έχουν επιλεγεί από το Δίκτυο Παρακολούθησης της Επικουρικότητας βάσει της εμπειρογνωσίας τους σε θέματα επικουρικότητας, καθώς και του ισχυρού τους υπόβαθρου στο δίκαιο της ΕΕ) επιλέγει μια σειρά πρωτοβουλιών της ΕΕ που παρουσιάζουν ενδιαφέρον υπό το πρίσμα επικουρικότητας. Ενόψει αυτού του καταλόγου, η Συντονιστική Ομάδα Επικουρικότητας προετοιμάζει την πρότασή της για το Πρόγραμμα Εργασίας της ΕτΠ για την Επικουρικότητα, το οποίο υποβάλλεται προς έγκριση στο Προεδρείο της ΕτΠ.

Στηριζόμενη σε αυτό το Πρόγραμμα Εργασίας, η Διοίκηση της ΕτΠ θέτει σε εφαρμογή ένα σύστημα έγκαιρης επισήμανσης, προκειμένου να εξασφαλίσει τη δέουσα παρακολούθηση των νομοθετικών προτάσεων της ΕΕ, καθώς και των μη νομοθετικών πρωτοβουλιών, στις οποίες θα μπορούσαν να ανακύψουν ζητήματα επικουρικότητας που απαιτούν την ανάληψη δράσης εκ μέρους της ΕτΠ. Μόλις εντοπιστούν αυτές οι περιπτώσεις, δρομολογείται στην ΕτΠ μια διαδικασία, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι πολιτικοί και διοικητικοί φορείς και η οποία αποσκοπεί στον προσδιορισμό και τον προγραμματισμό δραστηριοτήτων παρακολούθησης της επικουρικότητας, οι οποίες πρόκειται να υλοποιηθούν καθ' όλη της διάρκειας του έτους, τόσο προτού όσο και αφότου η Επιτροπή υιοθετήσει τις προτάσεις της.

⁵

Διαβουλεύσεις σχετικά με την αξιολόγηση του αντίκτυπου, στοχευμένες και ανοιχτές διαβουλεύσεις, χρήση του Σχεδίου δράσης και αξιοποίηση του δικτυακού τόπου REGPEX, βλ. το σημείο 2.3.

Αναφορικά με το περιεχόμενο, για να διαμορφωθεί μια κοινή αντίληψη της αρχής της επικουρικότητας και συνεκτική αξιολόγηση των προτάσεων της ΕΕ, η ΕτΠ παραπέμπει αυστηρά στις διατάξεις που ορίζονται στις Συνθήκες⁶, όπου προβλέπεται ότι η ΕΕ δεν παρεμβαίνει σε κανέναν τομέα συντρέχουσας αρμοδιότητας, εκτός και αν η παρέμβαση αυτή κρίνεται αναγκαία και παρουσιάζει σαφή προστιθέμενη αξία. Ωστόσο, δεδομένου ότι στο ισχύον Πρωτόκολλο (αριθ. 2) δεν προβλέπονται ουσιαστικά κριτήρια βάσει των οποίων μπορεί να αξιολογηθεί κατά πόσο υφίσταται παραβίαση της αρχής της επικουρικότητας, η ΕτΠ εξακολουθεί να στηρίζεται στον Πίνακα Αξιολόγησης της Επικουρικότητας και της Αναλογικότητας που έχει εκπονήσει⁷, ο οποίος αναφέρεται στο προηγούμενο Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας (Πρωτόκολλο αριθ. 30 που προσαρτάται στη Συνθήκη του Άμστερνταμ). Ο πίνακας αυτός δεν περιορίζεται στην επικουρικότητα⁸, αλλά υπογραμμίζει, επίσης, την ανάγκη να προσδιοριστεί ο τύπος της αρμοδιότητας και η νομική βάση της δράσης της ΕΕ στην αρχή μιας ανάλυσης επικουρικότητας, ενώ ταυτόχρονα επισημαίνει τη σύνδεση με την αρχή της αναλογικότητας⁹, καθώς και τη σημασία της συνεκτίμησης στοιχείων που σχετίζονται με τη «βελτίωση της νομοθεσίας» όταν αξιολογούνται οι πρωτοβουλίες της ΕΕ.

2.3 Εργαλεία εφαρμογής: το Δίκτυο παρακολούθησης της επικουρικότητας και η Ομάδα εμπειρογνομών του

Το Δίκτυο παρακολούθησης της επικουρικότητας (ΔΠΕ) που συστάθηκε το 2007 αποτελεί σήμερα αξιόπιστο εργαλείο με 141 εταιρούς στα τέλη του 2012¹⁰. Τα μέλη και η αντιπροσωπευτική του βάση αυξήθηκαν εκ νέου το 2012, κυρίως μεταξύ των περιφερειακών κοινοβουλίων (προσχώρησαν σε αυτό τα κοινοβούλια του κρατιδίου Σαξονίας-Ανχάλτης και του Αμβούργου, καθώς και η Περιφερειακή συνέλευση των Καναρίων νήσων από την Ισπανία και η Διάσκεψη των Προέδρων περιφερειακών κοινοβουλίων της Ιταλίας), ενώ αξίζει να σημειωθεί επίσης η ενίσχυση της συμμετοχής των ολλανδικών δήμων μέσω της ένωσής τους (VNG). Το ΔΠΕ περιλαμβάνει πλέον τοπικές και περιφερειακές αρχές και ενώσεις από όλη την ΕΕ, εκτός της Εσθονίας. Υποστηρίζει όλες τις δραστηριότητες παρακολούθησης της επικουρικότητας της ΕτΠ προκειμένου να παρέχει στους εισηγητές και τα μέλη της ΕτΠ ποιοτική πληροφόρηση από τη σκοπιά της επικουρικότητας, προκειμένου οι γνωμοδοτήσεις της ΕτΠ να περιέχουν κατάλληλες αξιολογήσεις της επικουρικότητας.

Αν και δύο φορές τον χρόνο δημοσιεύεται "Ενημερωτικό δελτίο για την Επικουρικότητα" και οι εταίροι έχουν τη δυνατότητα να συναντηθούν στη διάρκεια του έτους, το Δίκτυο λειτουργεί κυρίως μέσω του ιστοτόπου του ο οποίος περιλαμβάνει ενότητα αφιερωμένη στις περιφέρειες που διαθέτουν

⁶ Βλέπε άρθρο 5 παράγραφος 3 της ΣΕΕ.

⁷ Διαθέσιμο στη διεύθυνση www.cor.europa.eu/subsidiarity, στο τμήμα «Subsidiarity Toolkit». Ο πίνακας αυτός αναπτύχθηκε και τελειοποιήθηκε από το 2007 από τη διοίκηση της ΕτΠ, και αναγνωρίστηκε, μεταξύ άλλων, από τις Γενικές Διευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και χρησιμοποιήθηκε από πολλούς θεσμικούς εταίρους (βλέπε για παράδειγμα τις *Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αξιολόγηση του αντίκτυπου*, SEC(2009) 92 και την Έκθεση 2009 της Επιτροπής για την επικουρικότητα και την αναλογικότητα (16η έκθεση «Βελτίωση της νομοθεσίας» για το 2008), COM(2009) 504 final)).

⁸ Αναμένεται να απαντήσει στο ερώτημα «Πρέπει να δράσει η ΕΕ;»

⁹ Αναμένεται να απαντήσει στο ερώτημα «Πώς πρέπει να δράσει η ΕΕ;» και εφαρμόζεται επίσης στην περίπτωση αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ.

¹⁰ Βλ. τον πλήρη κατάλογο των εταιρών την 31η Δεκεμβρίου 2012 στο προσάρτημα 1.

νομοθετικές εξουσίες, ιδίως στο πλαίσιο του Συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης REGPEX. Οι (ανοιχτές, δηλαδή βασιζόμενες σε αυθόρμητη συνεισφορά των εταίρων, ή στοχευμένες, δηλαδή κατόπιν αιτήματος εισηγητή) διαβουλεύσεις των εταίρων του ΔΠΕ παραμένουν το κύριο λειτουργικό εργαλείο στο πλαίσιο της προετοιμασίας σχεδίου γνωμοδότησης από εισηγητή της ΕτΠ. Οι διαβουλεύσεις για την εκτίμηση αντικτύπου κατά το προνομοθετικό στάδιο αποτελούν έναν ακόμα τρόπο συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αξιολόγηση του αντικτύπου ορισμένων προτάσεων της Επιτροπής στις τοπικές και περιφερειακές αρχές και την πρόληψη της ανάδυσης ζητημάτων επικουρικότητας σε μεταγενέστερο στάδιο. Το Σχέδιο δράσης, μέσω του οποίου μπορούν να συσταθούν ομάδες εργασίας πέντε έως δέκα εταίρων, συμπληρώνει τις διαβουλεύσεις. Αποτελεί μέσο ελέγχου ορισμένων τομέων πολιτικής κατά ποιοτικότερο τρόπο.

Όσον αφορά τα εργαλεία, η κύρια καινοτομία της αναθεωρημένης στρατηγικής συνίσταται στη σύσταση ομάδας τοπικών και περιφερειακών εμπειρογνομόνων επικουρικότητας που συνδράμουν τις δραστηριότητες της διευθύνουσας ομάδας για την επικουρικότητα και τις συμβουλευτικές δραστηριότητες της ΕτΠ εν γένει. Η Ομάδα εμπειρογνομόνων αποσκοπεί στη συνεισφορά στο Ετήσιο πρόγραμμα εργασίας για την επικουρικότητα και βρίσκεται στη διάθεση των εισηγητών της ΕτΠ όταν χρειαστεί.

3. Η στρατηγική στην πράξη: εκ των προτέρων έλεγχος, ενισχυμένη ιεράρχηση, στενότερη συνεργασία με περιφερειακά κοινοβούλια και αρχές

Η αναθεωρημένη στρατηγική, που υιοθετήθηκε τον Μάιο, εφαρμόστηκε κατά τους επόμενους μήνες του 2012, με τα ακόλουθα κυριότερα συμβάντα.

3.1 Σύσταση της Συντονιστικής Επιτροπής Επικουρικότητας και της Ομάδας εμπειρογνομόνων για την επικουρικότητα

Η Συντονιστική Επιτροπή Επικουρικότητας συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2012. Περιλαμβάνει ένα μέλος από κάθε πολιτική ομάδα: τους κ. Jean-François Istasse (BE/PES), Mark Hendrickx (BE/AE), Graham Tove (UK/ALDE), και Michael Schneider (DE/EPP), Πρόεδρο και συντονιστή του Δικτύου παρακολούθησης της επικουρικότητας. Συναντήθηκε για πρώτη φορά στις 30 Νοεμβρίου 2012 αλλά ξεκίνησε τις εργασίες της ήδη από τον Σεπτέμβριο, με τον ορισμό των 16 μελών της Ομάδας εμπειρογνομόνων για την επικουρικότητα.

Όσον αφορά την τελευταία, 16 τοπικοί και περιφερειακοί εμπειρογνώμονες επικουρικότητας συνεδρίασαν για πρώτη φορά στις 25 Οκτωβρίου 2012. Στόχος ήταν η επιλογή, μεταξύ των πρωτοβουλιών που παρατίθενται στο Πρόγραμμα εργασίας 2013 που μόλις είχε δημοσιεύσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αυτών που πρέπει να ελεγχθούν κατά προτεραιότητα όσον αφορά την επικουρικότητα. Μετά την παρουσίαση του Προγράμματος εργασίας από τους εκπροσώπους της Επιτροπής διεξήχθη συζήτηση, η οποία επέτρεψε στην Ομάδα εμπειρογνομόνων να εντοπίσει σειρά πρωτοβουλιών, βάσει των ακόλουθων αθροιστικών κριτηρίων: οι πρωτοβουλίες πρέπει (1) να έχουν σαφές πολιτικό ενδιαφέρον για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές· (2) να άπτονται των αρμοδιοτήτων των τοπικών και περιφερειακών αρχών και (3) να έχουν δυνητική διάσταση επικουρικότητας.

3.2 Προετοιμασία του Προγράμματος εργασίας της ΕτΠ για την επικουρικότητα του 2013

Ο κατάλογος που συνέταξε η Ομάδα εμπειρογνομόνων αποτέλεσε αξιολογη βάση για τη Συντονιστική Επιτροπή Επικουρικότητας στην κατάρτιση του σχετικού Προγράμματος εργασίας της ΕτΠ για την επικουρικότητα, το οποίο υιοθετήθηκε στη συνέχεια από το Προεδρείο της 30ής Ιανουαρίου 2013. Οι δραστηριότητες παρακολούθησης της επικουρικότητας της ΕτΠ για το 2013 θα επικεντρωθούν σε πέντε επιλεγμένες προτεραιότητες¹¹. Τονίζεται ωστόσο πως η ευελιξία είναι ζωτικής σημασίας και πως οι προτεραιότητες ενδέχεται να αναθεωρηθούν στη διάρκεια του έτους, υπό το φως του θεσμικού χρονοδιαγράμματος ή του πραγματικού περιεχομένου πρωτοβουλιών που δεν ήταν πλήρως γνωστό κατά την επιλογή των τομέων προτεραιότητας.

3.3 REGPEX, το Φόρουμ ανταλλαγής απόψεων των περιφερειακών κοινοβουλίων

Το REGPEX αποτελεί υπο-δίκτυο του υφιστάμενου Δικτύου παρακολούθησης της επικουρικότητας, ανοιχτό στα κοινοβούλια και τις αρχές περιφερειών με νομοθετικές εξουσίες. Θεσπίστηκε για τη στήριξη αυτών των περιφερειών στην άσκηση του ρόλου ελέγχου της επικουρικότητας της νομοθεσίας της ΕΕ, ιδίως στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης μετά τη Λισαβόνα, και της δυνητικής τους διαβούλευσης από τα εθνικά κοινοβούλια. Το REGPEX εγκαινιάστηκε το Φεβρουάριο του 2012. Αντικατοπτρίζει – και συνδέεται με – την IPEX¹², την Πλατφόρμα διακοινοβουλευτικής ανταλλαγής που είναι αφιερωμένη στα εθνικά Κοινοβούλια.

3.3.1 Κύριες λειτουργίες

Το REGPEX προσφέρει μηχανή αναζήτησης που συνδέει τις Ενωσιακές πρωτοβουλίες με την ανάλυσή τους από περιφερειακά κοινοβούλια και αρχές. Παρέχει επίσης άμεση πρόσβαση σε σχετικές πηγές πληροφόρησης που μπορούν να θεμελιώσουν την κατάρτιση αναλύσεων επικουρικότητας, όπως οι εκτιμήσεις αντικτύπου που διεξάγει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αποτελεί εργαλείο ιεράρχησης προτεραιοτήτων όσον αφορά την παρακολούθηση της επικουρικότητας. Τα "αρχεία έγκαιρης προειδοποίησης" παραθέτουν το ιστορικό επιλεγμένων πρωτοβουλιών και συνίστανται σε συντονισμένες δράσεις όπου τα περιφερειακά κοινοβούλια και αρχές καλούνται να μοιραστούν και να δημοσιεύσουν τις θέσεις τους κατά τις οκτώ εβδομάδες της περιόδου έγκαιρης προειδοποίησης. Τέτοιο αρχείο παρουσιάστηκε το 2012 όσον αφορά τα σχέδια οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης (COM(2011) 895, 896 and 897). Στο πλαίσιο αυτών των αρχείων, οι συνεισφορές των περιφερειακών κοινοβουλίων και των κυβερνήσεων αναλύθηκαν και συνοψίστηκαν σε αναλυτική έκθεση που προωθήθηκε στον εισηγητή της ΕτΠ.

¹¹ Τέσσερις πρωτοβουλίες του Προγράμματος εργασίας της Επιτροπής για το 2013 (ηλεκτρονική τιμολόγηση στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, «Γαλάζια Ζώνη» για ενιαία αγορά θαλάσσιων μεταφορών, επανεξέταση της πολιτικής και της νομοθεσίας για τα απόβλητα και Πλαίσιο αξιολόγησης στους τομείς του περιβάλλοντος, του κλίματος και της ενέργειας ώστε να καταστεί δυνατή η ασφαλής και ακίνδυνη εξόρυξη μη συμβατικών υδρογονανθράκων) καθώς και η Αστική κινητικότητα.

¹² www.ipex.eu

3.3.2 Από βάση δεδομένων σε δίκτυο

Το REGPEX αποτελεί επίσης πλατφόρμα συντονισμού μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Στα τέλη του 2012, περιελάμβανε 39 κοινοβούλια και 28 αρχές από 74 περιφέρειες με νομοθετικές εξουσίες στην ΕΕ. Αναλυτική παρουσίαση των 74 περιφερειακών κοινοβουλίων θα είναι σύντομα διαθέσιμη στο Διαδίκτυο με τα σχετικά στοιχεία επικοινωνίας. Αυτές οι πληροφορίες θα παρουσιαστούν μέσω χάρτη των περιφερειών της ΕΕ. Σύστημα περιφερειακών ανταποκριτών του REGPEX θα δοκιμαστεί τους επόμενους μήνες.

Τα περιφερειακά κοινοβούλια και αρχές που συμμετέχουν στο Φόρουμ ανταλλαγής απόψεων των περιφερειακών κοινοβουλίων (REGPEX) συνεδρίασαν για πρώτη φορά στις 12 Δεκεμβρίου 2012 για να αξιολογήσουν τη λειτουργία της βάσης δεδομένων, να συλλέξουν τις εντυπώσεις των χρηστών και να συζητήσουν τις μελλοντικές εξελίξεις, παρουσία εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των εθνικών Κοινοβουλίων και της IPEX. Το μήνυμα της συνεδρίασης ήταν σαφές: το REGPEX δεν πρέπει να αποτελεί απλά μια τεχνική βάση δεδομένων. Τα περιφερειακά κοινοβούλια και αρχές επιθυμούν διακαώς να ακουστεί η φωνή τους στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ και το REGPEX θεωρείται σαφώς χρήσιμο μέσο προς τον σκοπό αυτόν, με μεγάλο δυναμικό ανταλλαγής πληροφοριών σε σύντομο χρονικό διάστημα και συντονισμού. Η πλατφόρμα επιδοκιμάστηκε επίσης από άλλα Όργανα της ΕΕ. Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή λαμβάνει συνεισφορές για την επικουρικότητα απευθείας από τις περιφέρειες, που παρέχουν χρήσιμη συμβολή παρότι δεν υφίσταται νομική βάση στις Συνθήκες για την επίσημη ενσωμάτωσή τους στη νομοθετική διαδικασία. Το REGPEX μπορεί να αποτελέσει ενδιαφέρουσα εξέλιξη προς την κατεύθυνση αυτή. Μπορεί να αποδειχθεί επίσης χρήσιμο εργαλείο για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ εθνικών και περιφερειακών κοινοβουλίων.

Το 2013, η ΕτΠ θα συνεχίσει να αναπτύσσει το σύστημα αυτό και να ενθαρρύνει τα περιφερειακά κοινοβούλια και αρχές να ανταλλάσσουν και να δημοσιεύουν τις θέσεις τους στο REGPEX.

3.4 Διαβουλεύσεις

Οι διαβουλεύσεις συνεχίστηκαν το 2012 μέσω του ιστοτόπου του Δικτύου παρακολούθησης της επικουρικότητας. Οι στοχευμένες διαβουλεύσεις ξεκινούν κατόπιν αιτήματος των εισηγητών της ΕτΠ, ενώ από τον Μάιο του 2012 δύνανται να ξεκινήσουν από τη Συντονιστική Επιτροπή Επικουρικότητας. Δύο διαβουλεύσεις αυτού του είδους διεξήχθησαν το 2012: σχετικά με τη Διευκόλυνση "Συνδέοντας την Ευρώπη" (COM (2011) 659), κατόπιν αιτήματος του εισηγητή Ivan Žagar (SI/EPP), από τις 29 Νοεμβρίου 2011 έως τις 15 Ιανουαρίου 2012 και σχετικά με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα Βελτίωση των οφελών από τα περιβαλλοντικά μέτρα της ΕΕ: οικοδόμηση εμπιστοσύνης μέσω της βελτίωσης της γνωστικής βάσης και της ικανότητας απόκρισης (COM(2012) 95), στο πλαίσιο της κατάρτισης της γνωμοδότησης Προς ένα 7ο

πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον: καλύτερη εφαρμογή της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής νομοθεσίας από τον εισηγητή Nilgun Canver (UK/PES), από τις 25 Μαΐου έως τις 6 Ιουλίου 2012¹³.

Επιπλέον, οι εταίροι του Δικτύου μπορούν επίσης να υποβάλλουν τις αναλύσεις επικουρικότητάς τους σχετικά με οποιαδήποτε πρόταση της ΕΕ. Αυτές αναρτώνται στον ιστότοπο και διαβιβάζονται, όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο, στον αρμόδιο εισηγητή της ΕτΠ.

Διαβούλευση της Ομάδας εμπειρογνομόνων για την επικουρικότητα διοργανώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 2012. Δεν αφορούσε πρόταση της ΕΕ, αλλά διοργανώθηκε κατόπιν αιτήματος του κ. Franz Schausberger (AT/EPP), στο πλαίσιο της κατάρτισης γνωμοδότησης πρωτοβουλίας της οποίας ορίστηκε εισηγητής, με θέμα Πορεία της διαδικασίας αποκέντρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και θέση της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης στη χάραξη και την εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ. Η διαβούλευση διεξήχθη από τις 21 Νοεμβρίου 2012 έως τις 3 Ιανουαρίου 2013¹⁴.

Τέλος, η ΕτΠ συνεργάστηκε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της προετοιμασίας της εκτίμησης αντικτύπου της 4ης δέσμης μέτρων για τους σιδηροδρόμους. Αρχικά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε διαβούλευση τοπικών και περιφερειακών αρχών μέσα από τα δίκτυα και τις πλατφόρμες της ΕτΠ, συμπεριλαμβανομένου του ΔΠΕ, ενώ στη συνέχεια η ΕτΠ υπέβαλε τα δικά της σχετικά ερωτήματα στις τοπικές και περιφερειακές αρχές, από τις 11 Μαΐου έως τις 21 Ιουνίου 2012. Παρά τη σύντομη προθεσμία και το στενό χρονοδιάγραμμα της διαβούλευσης, παραλήφθηκαν έντεκα συνεισφορές αρχών από επτά κράτη μέλη¹⁵. Όλες οι συνεισφορές διαβιβάστηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μαζί με έκθεση της διαβούλευσης.

3.5 Σχέδιο δράσης του ΔΠΕ

Το Σχέδιο Δράσης του Δικτύου Παρακολούθησης της Επικουρικότητας δρομολογήθηκε το 2009 και αποτελεί τη συνέχεια που δόθηκε στην τέταρτη Διάσκεψη για την Επικουρικότητα. Παρέχει κίνητρα στις τοπικές και περιφερειακές αρχές καθώς και στους λοιπούς φορείς να προσδιορίσουν και να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές εφαρμογής των στόχων πολιτικής της ΕΕ στο πνεύμα της αρχής της επικουρικότητας, ιδίως σε ότι αφορά τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Συμπληρώνει τις δραστηριότητες του ΔΠΕ παρέχοντας ανάλυση συγκεκριμένων τομέων πολιτικής της ΕΕ υπό το πρίσμα της επικουρικότητας, σε περίοδο ενός έτους.

Το 2012, το Δίκτυο εστίασε το Σχέδιο Δράσης του στη νέα πολιτική για τα ΔΕΔ-Μ. Για την ανάλυση αυτού του τομέα πολιτικής υπό το πρίσμα της επικουρικότητας και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, συστάθηκε ομάδα τοπικών και περιφερειακών αρχών από την πόλη του Γκέτεμποργκ και την περιφέρεια Västra Götaland. Η ομάδα πραγματοποίησε την πρώτη συνεδρίασή της τον Δεκέμβριο του 2011, ενώ στη δεύτερη συνεδρίασή της, η οποία πραγματοποιήθηκε στα τέλη Φεβρουαρίου 2012,

¹³ Οι εκθέσεις των διαβουλεύσεων δημοσιεύονται στον ιστότοπο του Δικτύου παρακολούθησης της επικουρικότητας www.cor.europa.eu/subsidiarity, στην ενότητα "Activities", υπο-ενότητα "Consultations" (στην αγγλική).

¹⁴ Ο.π.

¹⁵ Ο.π.

διεξήχθη ανταλλαγή απόψεων με τους κκ. Ivan Žagar (SL/EPP), Väino Hallikmägi (EE/ALDE) και Uno Silberg (EE/AE) της επιτροπής COTER της ΕτΠ.

Η ομάδα εργασίας οριστικοποίησε έκθεση στην οποία περιλαμβάνονται τόσο ανάλυση της νέας πολιτικής για τα ΔΕΔ-Μ από την άποψη της επικουρικότητας και της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, όσο και παρουσίαση ορισμένων βέλτιστων πρακτικών, τις οποίες παρουσίασαν τα μέλη της ομάδας. Επιπλέον, πολλά συμπεράσματα πολιτικής στοχεύουν στην επισκόπηση των απόψεων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών σε ό,τι αφορά την πολιτική για τα ΔΕΔ-Μ και τις επιπτώσεις της. Ορισμένα από αυτά τα συμπεράσματα παρουσιάστηκαν στη διάρκεια θεματικού εργαστηρίου το οποίο ήταν ειδικά αφιερωμένο στην επικουρικότητα και πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των ημερών ελεύθερης προσέλευσης στις 10 Οκτωβρίου 2012. Πρόεδρος του εργαστηρίου ήταν ο Michael Schneider (EPP/DE) – συντονιστής του Δικτύου Παρακολούθησης της Επικουρικότητας – και ομιλητές, ο κ. Ismail Ertug (MEP, DE/PES), ο κ. Jean-Eric Paquet (Διευθυντής του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κινητικότητας, ΓΔ MOVE), οι κκ. Bernard Soulage (FR/PES) και Ivan Žagar (SL/EPP) – εισηγητές της ΕτΠ στον τομέα, ο κ. Johan Nyhus (αναπληρωτής δήμαρχος της πόλης του Γκέτεμποργκ), η κ. Mimmi von Troil (περιφερειακή σύμβουλος Västra Götaland) και η κ. Άννα Λιβιεράτου, η οποία εκπροσωπούσε τον εκτελεστικό οργανισμό ΔΕΔ-Μ.

Για πρώτη φορά, το Σχέδιο Δράσης του Δικτύου περιέλαβε άμεση ανταλλαγή απόψεων με τα μέλη της ΕτΠ και επέτρεψε στα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στενά με τους εισηγητές της ΕτΠ.

4. Η επικουρικότητα στις γνωμοδοτήσεις της ΕτΠ

Το 2012 η ΕτΠ υιοθέτησε 71 γνωμοδοτήσεις¹⁶. Από αυτές το 70% (δηλαδή 49 γνωμοδοτήσεις) περιελάμβανε ρητή αναφορά στην εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας κατ' επιταγή του άρθρου 51 παρ.2 του Εσωτερικού Κανονισμού της ΕτΠ, ενώ το 43% τοποθετήθηκε σαφώς σχετικά με τη συμμόρφωση της πρωτοβουλίας με την εν λόγω αρχή.

Το ήμισυ περίπου των γνωμοδοτήσεων οι οποίες δεν περιλάμβαναν καμία αναφορά στην επικουρικότητα (22) υιοθετήθηκαν είτε επί μη νομοθετικών πρωτοβουλιών (ανακοινώσεων, Πράσινων Βίβλων ή εκθέσεων), είτε με πρωτοβουλία της ΕτΠ (γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας) και κατ' αίτηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (διερευνητικές γνωμοδοτήσεις)· ως εκ τούτου, οι δύο τελευταίες κατηγορίες γνωμοδοτήσεων δεν κάνουν αναφορά σε συγκεκριμένο οριστικοποιημένο έγγραφο. Ωστόσο, έξι από τις γνωμοδοτήσεις που δεν συμμορφώθηκαν με το άρθρο 51 παρ.2 του Εσωτερικού Κανονισμού, υιοθετήθηκαν επί νομοθετικών προτάσεων σε τομείς πολιτικής στους οποίους η διαβούλευση με την ΕτΠ είναι υποχρεωτική, δηλαδή επί προτάσεων που καλύπτουν τα τυπικά κριτήρια για δικαστική προσφυγή ακυρώσεως από την ΕτΠ, για λόγους επικουρικότητας.

Οι ακόλουθες γνωμοδοτήσεις οι οποίες υιοθετήθηκαν από την ΕτΠ το 2012 αξίζει να προβληθούν, για τη σημασία που έχουν από την άποψη της επικουρικότητας· ορισμένες ήγειραν ανησυχίες όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, ή ακόμα

¹⁶

Βλ. παράρτημα 2 για επισκόπηση των γνωμοδοτήσεων που υιοθετήθηκαν μεταξύ 1ης Ιανουαρίου και 31ης Δεκεμβρίου 2012.

επικαλέστηκαν πραγματικές παραβάσεις: γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα *"Καλλιέργεια ενός ευρωπαϊκού πνεύματος πολυεπίπεδης διακυβέρνησης: συνέχεια της Λευκής Βίβλου της Επιτροπής των Περιφερειών"* (CdR 273/2011). Γνωμοδότηση με θέμα *"Πρόταση γενικού Κανονισμού για τα ταμεία του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου"* (CdR 4/2012). Γνωμοδότηση με θέμα *"Πρόταση κανονισμού σχετικά με το ΕΤΠΑ"* (CdR 5/2012). Γνωμοδότηση με θέμα *"Πρόταση Κανονισμού για το ΕΚΤ"* (CdR 6/2012). Γνωμοδότηση με θέμα *"Αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τα ΔΕΔ-Μ και της Διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη»"* (CdR 648/2012). Γνωμοδότηση με θέμα *"Δέσμη μέτρων για τους αερολιμένες"* (CdR 649/2012). Γνωμοδότηση με θέμα *"Προς ένα 7ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον"*. Γνωμοδότηση με θέμα *"Δέσμη μέτρων για τις δημόσιες συμβάσεις"* (CdR 99/2012). Γνωμοδότηση με θέμα *"Δέσμη μέτρων για την προστασία δεδομένων"* (CdR 625/2012) και γνωμοδότηση με θέμα *"Η απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών"* (CdR 1185/2012)¹⁷.

Το 2012 οι γνωμοδοτήσεις επί νομοθετικών προτάσεων (42) αυξήθηκαν σημαντικά, το οποίο μπορεί να εκληφθεί ως συνέχεια της τάσης που είχε ήδη παρατηρηθεί το 2011. Περισσότερο από το ήμισυ των εν λόγω γνωμοδοτήσεων σχολίαζαν πρωτοβουλίες σε τομείς πολιτικής συντρέχουσας αρμοδιότητας, στους οποίους η διαβούλευση με την ΕτΠ είναι υποχρεωτική. Επιπλέον, σε σχέση με το 2011 παρατηρείται σταθερή αύξηση των περιπτώσεων στις οποίες οι γνωμοδοτήσεις των ΕτΠ εγείρουν ανησυχίες σε ό,τι αφορά τη συμμόρφωση με την επικουρικότητα, ή ακόμα και εντοπίζουν διατάξεις σε σχέδια προτάσεων που παραβιάζουν την αρχή της επικουρικότητας.

Όπως παρατηρήθηκε ήδη σε προηγούμενα έτη, η επικουρικότητα γίνεται όλο και περισσότερο σημείο αναφοράς για την κατάρτιση γνωμοδοτήσεων. Ωστόσο, δεδομένων των νέων προνομίων και αρμοδιοτήτων της ΕτΠ, όλες οι γνωμοδοτήσεις επί νομοθετικών προτάσεων σε τομείς υποχρεωτικής διαβούλευσης θα πρέπει να περιλαμβάνουν συστηματική αξιολόγηση της συμμόρφωσης με την αρχή της επικουρικότητας.

Η ποιότητα των αναφορών στην επικουρικότητα στις γνωμοδοτήσεις της ΕτΠ θα πρέπει να ενισχυθεί από τον ρόλο παρακολούθησης της νεοσυσταθείσας Συντονιστικής Επιτροπής Επικουρικότητας, η οποία μπορεί να επιστήσει την προσοχή των εισηγητών σε ενδεχόμενα κενά και μπορεί να υποβάλει τροπολογίες για να διατηρηθούν αναφορές στην επικουρικότητα σε σχέδια γνωμοδότησης που υποβάλλονται στις συνόδους ολομέλειας. Τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής χρησιμοποίησαν αυτό το δικαίωμα σε μια περίπτωση και υπέβαλαν τροπολογία, την οποία υποστήριξε ο εισηγητής, στη γνωμοδότηση σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (CdR 1185/2012).

17

Βλ. παράρτημα 3 για περισσότερες λεπτομέρειες για κάθε μια από αυτές τις γνωμοδοτήσεις της ΕτΠ.

5. Συμπεράσματα

Το 2012 υπήρξε σαφώς ένα έτος στη διάρκεια του οποίου ενισχύθηκε σημαντικά ο ρόλος της ΕτΠ ως προς την παρακολούθηση της επικουρικότητας, με τη δρομολόγηση νέας στρατηγικής. Βασιζόμενη σε αξιόπιστα εργαλεία παρακολούθησης, η ΕτΠ επιβεβαίωσε την ολοκληρωμένη προσέγγισή της σε ό,τι αφορά την παρακολούθηση της επικουρικότητας ως ευθύνης καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου χάραξης πολιτικής. Ενίσχυσε τη συνεργασία της με τα Όργανα της ΕΕ – ιδίως στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου συνεργασίας της με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή – και με άλλα Όργανα τα οποία συμμετέχουν στον έλεγχο επικουρικότητας των πρωτοβουλιών της ΕΕ, όπως τα εθνικά ή τα περιφερειακά Κοινοβούλια. Οι γνωμοδοτήσεις της αντικατοπτρίζουν όλο και πιο ουσιαστικές αξιολογήσεις της συμμόρφωσης με την αρχή της επικουρικότητας και διατυπώνουν συστάσεις με στόχο τη βελτίωση της νομοθεσίας.

Το Πρόγραμμα Εργασίας για την Επικουρικότητα 2013 αποτελεί την πρώτη συγκροτημένη προσπάθεια παρακολούθησης των πρωτοβουλιών της ΕΕ ήδη σε πρώιμο στάδιο. Υπό την καθοδήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής Επικουρικότητας και με την υποστήριξη των τοπικών και των περιφερειακών εμπειρογνώμων σε θέματα επικουρικότητας στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομόνων για την επικουρικότητα, θα επιτρέψει στην ΕτΠ να αναλάβει περαιτέρω ευθύνες στον τομέα, προς όφελος όλων των πολιτών της ΕΕ.

Για να έχουν αποτέλεσμα η νέα δομή διακυβέρνησης και τα νέα εργαλεία παρακολούθησης απαιτείται χρόνος. Η διοργάνωση της 6ης Διάσκεψης για την Επικουρικότητα με την Κάτω Βουλή της Γερμανίας το 2013 στο Βερολίνο, θα αποτελέσει καλή ευκαιρία για αξιολόγηση. Τα θεσμικά όργανα σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο θα κληθούν να συμμετάσχουν στην αξιολόγηση του καθεστώτος και του αντικτύπου της αρχής της επικουρικότητας στη χάραξη νομοθεσίας της ΕΕ στο πλαίσιο μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας.

Η διοργάνωση της επόμενης Διάσκεψης για την Επικουρικότητα σε συνεργασία – και στην έδρα – της Κάτω Βουλής της Γερμανίας, στέλνει σαφές μήνυμα. Τα εθνικά Κοινοβούλια και η Επιτροπή των Περιφερειών, οι φύλακες της αρχής της επικουρικότητας σύμφωνα με τις Συνθήκες, θα πρέπει να ενώσουν τις δυνάμεις τους προκειμένου να αξιολογήσουν τις πρωτοβουλίες της ΕΕ από τις διαφορετικές απόψεις τους. Η ΕτΠ δεσμεύεται να εργαστεί προς αυτή την κατεύθυνση και η Διάσκεψη θα χρησιμεύσει προκειμένου να διερευνηθούν τρόπου επίτευξης αυτού του στόχου.

*

* *

Appendix 1

List of partners The CoR Subsidiarity Monitoring Network

141 partners at 31 December 2012

Parliaments or assemblies representing regions with legislative powers

Lower Austria State Parliament	Austria
Burgenland State Parliament	Austria
Carinthia State Parliament	Austria
Tyrol State Parliament	Austria
Vorarlberg State Parliament	Austria
Flemish Parliament	Belgium
Walloon Parliament	Belgium
Brussels-Capital Region Parliament	Belgium
French Community Parliament	Belgium
Åland Parliament	Finland
Bavarian State Parliament	Germany
Baden-Württemberg State Parliament	Germany
Hesse State Parliament	Germany
North Rhine-Westphalia State Parliament	Germany
Lower Saxony State Parliament	Germany
Saxony-Anhalt State Parliament	Germany
Schleswig-Holstein State Parliament	Germany
Thüringen State Parliament	Germany
Hamburg City Parliament	Germany
Emilia Romagna Regional Legislative Assembly	Italy
Marche Regional Legislative Assembly	Italy
Sardinia Regional Legislative Assembly	Italy
Tuscany Regional Legislative Assembly	Italy
Trento Autonomous Province Legislative Assembly	Italy
Friuli – Venezia Giulia Regional Assembly	Italy
Abruzzo Regional Assembly	Italy
Calabria Regional Assembly	Italy
Piedmont Regional Assembly	Italy
Azores Legislative Assembly	Portugal
Madeira Legislative Assembly	Portugal
Asturias Legislative Assembly	Spain
Basque Regional Parliament	Spain

Canary Islands Regional Assembly	Spain
Catalan Regional Parliament	Spain
Extremadura Regional Assembly	Spain
Galician Regional Parliament	Spain
Navarre Regional Parliament	Spain
Welsh National Assembly	United Kingdom
Northern Ireland Assembly (NIA)	United Kingdom

Governments or executives representing regions
with legislative powers

Lower Austrian State Government	Austria
Vienna City Municipal Executive	Austria
Steiermark State Government	Austria
Vorarlberg State Government	Austria
Upper Austrian State Government	Austria
Flemish Government	Belgium
Bavarian State Government	Germany
Hesse State Government	Germany
Lower Saxony State Government	Germany
Saxony State Government	Germany
Rhineland-Palatinate State Government	Germany
Hamburg City Senate	Germany
Abruzzo Regional Government	Italy
Bolzano/Bozen – South Tyrol Provincial Government	Italy
Lombardy Regional Government	Italy
Piedmont Regional Government	Italy
Veneto Regional Government	Italy
Emilia Romagna Regional Government	Italy
Azores Regional Government	Portugal
Madeira Regional Government	Portugal
Basque Government	Spain
Canary Islands Government	Spain
Galicia Regional Government	Spain
Madrid Regional Government	Spain
Valencia Regional Government	Spain
Murcia Regional Government	Spain
Asturias Regional Government	Spain
Scottish Government	United Kingdom

Local or regional authorities without legislative powers

Sofia City	Bulgaria
Zlín City	Czech Republic
Auvergne Regional Council	France
Dunkirk Urban Community	France
Eure General Council	France
Augsburg City	Germany
Erlangen Municipality	Germany
Patras Municipality	Greece
Budapest City	Hungary
Alessandria Province	Italy
Radviliškis District Municipality	Lithuania
Flevoland Provincial Government	Netherlands
Twente Network City – (inc. municipalities of Almelo, Borne, Hengelo, Enschede and Oldenzaal)	Netherlands
Overijssel Province	Netherlands
Łódź City	Poland
Łódź Region Marshal's office	Poland
Wielkopolska Region Marshal's office	Poland
Pomeranian Regional Parliament	Poland
Masovian Region Marshal's office	Poland
Silesian Region Government	Poland
Tavira City	Portugal
Hunedoara City	Romania
Galați County Council	Romania
Košice Autonomous Region Government	Slovakia
Nitra Self Governing Region	Slovakia
Izola City	Slovenia
Barcelona Provincial Council	Spain
Ceuta Autonomous City	Spain
Madrid City	Spain
Gothenburg	Sweden
Västra Götaland County	Sweden
Skåne Regional Government	Sweden

Associations of regional and/or local authorities

Arco latino	European association
Assembly of European Regions	European association
Association of European Border Regions	European association
Conference of European Regional Legislative Assemblies (CALRE)	European association
Council of European Municipalities and Regions (CEMR)	European association
Eurocities	European association
REGLEG	European association
Austrian State Governors' Conference	Austria
Union of Cyprus Municipalities	Cyprus
Danish Regions	Denmark
Denmark Local Government	Denmark
Association of Finnish Local and Regional Authorities	Finland
Association of Mayors and Elected Representatives of Lozère	France
Conference of Atlantic Arc Cities	France
French Regions Association	France
German Association of Towns and Municipalities	Germany
German County Association	Germany
Association of Prefectoral Authorities of Greece (ENAE)	Greece
AICCRE - Italian Section of the Council of European Municipalities and Regions	Italy
Conference of the Presidents of the Italian Regional Parliaments	Italy
Union of Italian Provinces (UPI)	Italy
Latvian Association of Local and Regional Governments	Latvia
Lithuanian Association of Local Authorities	Lithuania
Association of the Provinces of the Netherlands (IPO)	Netherlands
Association of Netherlands Municipalities (VNG)	Netherlands
Association of Romanian Municipalities	Romania
Association of Romanian Cities	Romania
National Union of County Councils	Romania
Association of Municipalities of Aragon	Spain
Federation of Provinces and Municipalities of Extremadura	Spain
Association of Swedish Local and Regional Authorities (SALAR)	Sweden
Convention of Scottish Local Authorities (COSLA)	United Kingdom

CoR national delegations

Irish Delegation to the CoR	Ireland
Luxembourg Delegation to the CoR (Syvicol)	Luxembourg
Maltese Delegation to the CoR	Malta
Romanian Delegation to the CoR	Romania
United Kingdom Delegation to the CoR (LGA)	United Kingdom

National Parliaments

Austrian Federal Council (Bundesrat)	Austria
French Senate	France
Hellenic Parliament	Greece
Italian Senate	Italy
Portuguese Assembly of the Republic	Portugal

Appendix 2: Overview of opinions adopted between 1 January and 31 December 2012

CoR commission	Number of opinions adopted from 1 January 2012 to 31 December 2012	Number of opinions on legislative proposals	Number of opinions containing an explicit reference to subsidiarity (Rule 51(2))*	Number of opinions containing an assessment of compliance with subsidiarity principle	Related SMN consultation	Number of opinions adopted in a policy area of mandatory CoR consultation	
						Legislative proposals	Non- legislative initiatives
CIVEX	12	5	10	3	1	0	0
COTER	14	10	9	6	1	10	2
ECOS	13	9	8	5	3	2	1
EDUC	10	7	10	8	0	4	2
ENVE	12	4	9	7	3	4	7
NAT	9	6	3	2	0	2	1
BUDG	1	1	0	0	0	0	0
TOTAL	71	42	49	31	8	22	13

* Rule 51(2) of the Rules of Procedure of the CoR, which states that "Committee opinions shall contain an explicit reference to the application of the subsidiarity and proportionality principles", entered into force on 10 January 2010.

CIVEX

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ¹⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking
Own-initiative opinion CdR 273/2011 fin (CIVEX)	16 February 2012	Building a European culture of multilevel governance: follow-up to the Committee of the Regions' White Paper	No	No	No	N/A ¹⁹	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 274 final of 18 May 2011 COM(2011) 275 final of 18 May 2011 COM(2011) 276 final of 18 May 2011 CdR 197/2011 fin (CIVEX)	16 February 2012	Opinion on the Victims' Package	Yes	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality)
COM(2011) 455 final CdR 199/2011 fin (CIVEX)	15 February 2012	New European Agenda For Integration	No	No	Yes ²⁰	No	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 637 final of 13 October 2011 CdR 364/2011 fin (CIVEX)	16 February 2012	Increasing the impact of EU Development Policy: an Agenda for Change	No	No	No	No	Yes (better governance)
COM(2011) 666 final CdR 365/2011 fin (CIVEX)	3 May 2012	Opinion on The enlargement strategy and main challenges 2011-12 (Communication)	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, multi-level governance)

¹⁸ During the legislative procedure.

¹⁹ The opinion is an assessment of multilevel governance in the EU, therefore the principle of subsidiarity is an overall concern and an assessment of compliance of the latter is not relevant.

²⁰ Although not technically taking place within the context of an impact assessment, the aim of this consultation was to provide the European Commission (DG HOME) with input from local and regional authorities with regard to the Second European Agenda on Integration, which was then being drafted. The report of the consultation together with all contributions received was transmitted to the European Commission via a letter from the CoR Secretary General on 25 May 2011. The results of the consultation were also used by Mr Kalogeropoulos (EL/EPP) in the preparation of his draft opinion.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ¹⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking
COM(2011) 735 final CdR 10/2012 fin (CIVEX)	3 May 2012	Opinion on Family reunification (Green Paper)	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality, multi-level governance)
COM(2011) 743 final CdR 9/2012 fin (CIVEX)	18 July 2012	Opinion on the Communication from the Commission on The Global Approach to Migration and Mobility	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 835 final CdR 11/2012 fin (CIVEX)	18 July 2012	Opinion on the Communication from the Commission on enhanced intra-EU solidarity in the field of asylum – An EU agenda for better responsibility-sharing and more mutual trust	No	No	No	Yes	Yes (subsidiarity, proportionality)
COM(2011) 749 final COM(2011) 750 COM(2011) 751 COM(2011) 752 COM(2011) 753 CdR 12/2012 fin (CIVEX)	18 July 2012	Opinion on EU financial instruments in Home Affairs	Yes	No	No	No	Yes (better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 758 COM(2011) 759 COM(2011) 884 CdR 13/2012 fin (CIVEX)	18 July 2012	Opinion on the EU financial instruments in Justice and Citizenship	Yes	No, except for Art. 168(4) (safety measures for public health)	No	Yes (compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making)
COM(2011) 837, 838, 839, 840, 842, 843, 844, 865 final CdR 732/2012 (CIVEX)	9 October 2012	Opinion on Global Europe: a new approach to financing EU external action	Yes	No	No	No	Yes (subsidiarity, better law-making, multi-level governance)

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ¹⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking
COM(2011)293, 308 final COM(2012) 85 final CdR 1269/2012 (CIVEX)	10 October 2012	Opinion on the Package on protection of the licit economy	Yes	No	No	Yes	Yes (subsidiarity)

COTER

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²¹	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 610 final CdR 371/2011 (COTER)	15 February 2012	Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EC) No 1082/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC) as regards the clarification, simplification and improvement of the establishment and implementation of such groupings	Yes	Yes	No	No	Yes (better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 615 final CdR 4/2012 (COTER)	3 May 2012	Opinion on the proposal for a Regulation on the funds covered by the Common Strategic Framework	Yes	Yes	No	Yes (non-compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 614 final CdR 5/2012 (COTER)	3 May 2012	Opinion on the proposal for a Regulation on the ERDF	Yes	Yes	No	Yes (calls on the European Commission to review the draft regulation, taking greater account of the principles of subsidiarity and proportionality)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making)

²¹ During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²¹	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 607 final CdR 6/2012 (COTER)	3 May 2012	Opinion on the proposal for a Regulation on the ESF	Yes	Yes	No	Yes (non-compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making)
COM(2011) 612 final CdR 7/2012 (COTER)	3 May 2012	Opinion on the proposal for a Regulation on the Cohesion Fund	Yes	Yes	No	No	Yes (subsidiarity, multi-level governance)
COM(2011) 650 final CdR 8/2012 (COTER)	3 May 2012	Opinion on Revising the TEN-T Legislative Framework	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality)
Outlook opinion CdR 650/2012 (COTER)	19 July 2012	Opinion on Future cities: environmentally and socially sustainable cities	No	No	No	No	Yes (multi-level governance)
COM(2011) 611 final – 2011/0273 (COD) CdR 647/2012 (COTER)	19 July 2012	Opinion on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on specific provisions for the support from the European Regional Development Fund to the European territorial cooperation goal	Yes	Yes	No	No	Yes (better law-making)

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²¹	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM (2011) 665 and COM (2011) 659 CdR 648/2012 (COTER)	19 July 2012	Opinion on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Connecting Europe Facility	Yes	Yes	Yes (targeted consultation from 29 November 2011 to 15 January 2012, mentioned in the opinion)	Yes (compliance)	Yes (subsidiarity)
COM(2011) 823 final COM(2011) 828 final COM(2011) 824 final COM(2011) 827 final CdR 649/2012 (COTER)	19 July 2012	Opinion on the Airport Package	Yes	Yes	No	Yes (non-compliance)	No
COM(2012) 128 final CdR 1272/2012 (COTER)	10 October 2012	Opinion on the Revised EU strategy for the Baltic sea region	No	Yes	No	No	Yes (multi-level governance)
SWD(2012) 106 final CdR 1683/2012 (COTER)	29 November 2012	Opinion on the Code of Conduct on Partnership	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality, multi-level governance)

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²¹	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
CdR 1684/2012 (COTER)	29 November 2012	Opinion on Community led local development	No	Yes ²²	No	No	Yes (subsidiarity)
COM(2012) 496 final CdR 2027/2012 (COTER)	29 November 2012	Opinion on a Common strategic framework	Yes	Yes	No (consultation of the Europe 2020 Platform)	No	Yes (proportionality, multi-level governance)

²²

As far as economic, social and territorial cohesion are concerned; will depend on each legal basis of possibly forthcoming legislative proposals.

ECOS

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²³	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
Own-initiative opinion COM(2011) 594 final CdR 332/2011 (ECOS)	15 February 2012	A common system of financial transaction tax and amending Directive 2008/7/EC	Yes	No	No	Yes (compliance)	No
Referral letter from the Commission of 28 October 2011 Outlook Opinion CdR 333/2011 (ECOS)	15 February 2012	Child Poverty	No	Yes	No	No	No
Outlook Opinion CdR 56/2012 (ECOS)	4 May 2012	Opinion on Active Ageing: Innovation – Smart Health – Better Lives	No	No	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality, multi-level governance)
COM(2011) 609 final CdR 335/2011 (ECOS)	3 May 2012	Opinion on EU Programme for social change and innovation	Yes	Yes	No	No	No
Outlook Opinion Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the European Globalisation Adjustment Fund for the period 2014-2020 COM(2011) 608 final CdR 334/2011 (ECOS)	3 May 2012	Opinion on European Globalisation Adjustment Fund for the period 2014-2020	Yes	Yes	No	No	Yes (multi-level governance)

²³ During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²³	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 685 final COM(2011) 684 final COM(2011) 683 final COM(2011) 681 final CdR 14/2012 (ECOS)	19 July 2012	Opinion on the responsible businesses package	Yes	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making, administrative burdens)
COM(2011) 897 final CdR 100/2012 (ECOS)	19 July 2012	Opinion on the award of concessions contracts	Yes	No	Yes (first Early Warning System consultation through REGPEX)	No	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making)
COM(2011) 834 final CdR 98/2012 (ECOS)	9 October 2012	Opinion on the Programme for the competitiveness of enterprises and small and medium-sized enterprises (2014-2020)	Yes	No	No	No	No
COM(2012) 55 final CdR 747/2012 (ECOS)	10 October 2012	Opinion on the White paper – an agenda for adequate, safe and sustainable pensions	No	No	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality)
COM(2011) 895 & 892 final CdR 99/2012 (ECOS)	9 October 2012	Opinion on the Public Procurement Package	Yes	No	Yes (first Early Warning System consultation through REGPEX)	Yes (non-compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making, administrative burdens)
COM(2012) 209 final CdR 1528/2012 (ECOS)	29 November 2012	Opinion on EU State Aid Modernisation (SAM)	No	No	No	No	Yes (better law-making)

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²³	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2012) 131 final COM(2012) 130 final CdR 1185/2012 (ECOS)	29 November 2012	Opinion on the posting of workers in the framework of the provision of services	Yes	No ²⁴	Yes ²⁵	Yes (non-compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality)
COM(2012) 35 final CdR 1364/2012 (ECOS)	29 November 2012	Opinion on the Statute for a European Foundation (FE)	Yes	No	No (however, publication of positions on REGPEX)	No	Yes (subsidiarity, better law-making)

²⁴ Following the legal basis chosen by the Commission (Art. 352 TFEU).

²⁵ Letter of 9 July 2012 from the rapporteur to SMN members asking them to respond to a number of questions.

EDUC

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²⁶	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
Own initiative opinion CdR 191/2011 (EDUC)	15 February 2012	The future of the European capital of culture	No	Yes	No	No	Yes (subsidiarity)
COM(2011) 567 final CdR 290/2011 (EDUC)	16 February 2012	Modernisation of higher education	No	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality)
COM(2011) 788 final CdR 400/2011 (EDUC)	4 May 2012	Opinion on Erasmus for all – Proposal for a Regulation	Yes	Yes	No	No	Yes (subsidiarity, better law-making)
COM(2011) 657 final CdR 399/2011 (EDUC)	4 May 2012	Opinion on Trans-European telecom networks – Proposal for a Regulation	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality)
COM(2011) 785 final CdR 401/2011 (EDUC)	19 July 2012	Opinion on the Creative Europe Programme	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, better law-making)
COM(2011) 809 final CdR 402/2011 (EDUC)	19 July 2012	Opinion on Horizon 2020 (The Framework Programme for Research and Innovation)	Yes	No	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality, better law-making))
COM(2012) 9, 10, 11 final CdR 625/2012 (EDUC)	10 October 2012	Opinion on the Data Protection package	Yes	No	No, however publication of positions of Regional Parliaments on REGPEX	Yes (non-compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality)

²⁶

During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²⁶	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 877 & 882 final CdR 626/2012 (EDUC)	10 October 2012	Opinion on the Review of the directive on re-use of public sector information and open data	Yes	No	No, however publication of positions of Regional Parliaments on REGPEX	Yes (compliance)	Yes (subsidiarity, proportionality, multi-level governance)
COM(2012) 60 final CdR 1112/2012 (EDUC)	30 November 2012	Opinion on Innovating for Sustainable Growth: A Bioeconomy for Europe	No	No ²⁷	No	Yes (compliance)	Yes (multi-level governance)
COM(2012) 407 final CdR 2077/2012 (EDUC)	30 November 2012	Opinion on the Proposal for a Decision establishing a Union action for the European Capitals of Culture for the years 2020 to 2033	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	No

²⁷

As far as research/innovation, agriculture, competitiveness of industry are concerned. Mandatory consultation for environment; will depend on each legal basis of possibly forthcoming legislative proposals.

ENVE

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²⁸	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 321 final CdR 190/2011 (ENVE)	16 February 2012	Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of the Environmental Noise Directive in accordance with Article 11 of Directive 2002/49/EC	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality, multi-level governance)
Referral by the Danish Presidency of 12 January 2012 CdR 85/2012 (ENVE)	4 May 2012	Opinion on Energy efficiency in cities and regions incl. a focus on the differences between rural districts and cities	No	Yes	No	No	No
Letter from the European Commission vice-president of 19 July 2011 CdR 329/2011 (ENVE)	3 May 2012	Outlook opinion on Review of EU Air Quality and Emissions Policy	N/A (not yet, the legislative proposals are still to come)	Yes	Yes (targeted consultation from 18 October to 2 December 2011, mentioned in the opinion)	No	Yes (multi-level governance)

²⁸ During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ²⁹	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 874 final – 2011/0428 COD CdR 86/2012 (ENVE)	19 July 2012	Opinion on the establishment of the Programme for the Environment and Climate Action (LIFE)	Yes	Yes	Yes (in the framework of an impact assessment consultation during the pre-legislative phase in 2011)	Yes	Yes (proportionality, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 658 final - 2011/0300 (COD) CdR 20/2012 (ENVE)	19 July 2012	Opinion on the Proposal for a Regulation on Guidelines for trans-European energy infrastructure and repealing Decision No 1364/2006/EC	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	No
COM(2011) 789 final CdR 87/2012 (ENVE)	19 July 2012	Opinion on the Proposal for a Regulation on a mechanism for monitoring and reporting greenhouse gas emissions and for reporting other information at national and Union level relevant to climate change	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality, better law-making, multi-level governance)

²⁹

During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ³⁰	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 885 final – CdR 88/2012 (ENVE)	10 October 2012	Opinion on the Energy Roadmap 2050	No	Yes ³¹	No	No	Yes (better law-making, multi-level governance)
Own-initiative opinion CdR 89/2012 (ENVE)	10 October 2012	Opinion on Regional-specific approaches to climate change in the EU based on the example of mountainous regions	No	Yes ³²	No	No	Yes (subsidiarity)
Presidency referral CdR 1751/2012 (ENVE)	10 October 2012	Opinion on Adaptation to climate change and regional responses: the case of coastal regions	No	Yes ³³	No	Yes (compliance)	Yes (proportionality, multi-level governance)

³⁰ During the legislative procedure.

³¹ As far as energy- or environment-related issues are concerned – will depend on each legal base of possibly forthcoming legislative proposals.

³² As far as energy- or environment-related issues are concerned – will depend on each legal base of possibly forthcoming legislative proposals.

³³ As far as energy- or environment-related issues are concerned – will depend on each legal base of possibly forthcoming legislative proposals.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ³⁰	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2012) 95 final CdR 1119/2012 (ENVE)	30 November 2012	Opinion "Towards a 7th Environment Action Programme: Better implementation of EU environment law"	No	Yes	Yes (targeted consultation of the SMN which ran from 25 May to 6 July 2012)	Yes	Yes (subsidiarity, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 876 final – 2011/0429 (COD) CdR 1120/2012 (ENVE)	30 November 2012	Opinion on priority substances in the field of water policy	Yes	Yes	No (however, publication of positions on REGPEX)	Yes (compliance)	Yes (proportionality)
COM(2012) 46 final CdR 1121/2012 (ENVE)	30 November 2012	Opinion on The implementation of the Soil Thematic Strategy and ongoing activities	No	Yes	No	Yes	Yes (subsidiarity, proportionality, better regulation, administrative burdens)

NAT

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ³⁴	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 709 final CdR 67/2012 (NAT)	4 May 2012	Opinion on the proposal for a regulation on "Health for Growth, the third multi-annual programme of EU action in the field of health for the period 2014-2020	Yes	Yes	No	Yes (compliance)	Yes (better law-making, administrative burdens)
COM(2011) 707 final CdR 66/2012 (NAT)	4 May 2012	Opinion on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a consumer programme 2014-2020	Yes	No	No	No	Yes (better law-making)

³⁴ During the legislative procedure.

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ³⁴	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 625 final/2, COM(2011) 626 final/2, COM(2011) 627 final/2, COM(2011) 628 final/2, COM(2011) 629 final, COM(2011) 630 final, COM(2011) 631 final CdR 65/2012 (NAT)	4 May 2012	Opinion on the proposals on the reform of the Common Agricultural Policy and the Rural Development Policy after 2013	Yes	No	No	Yes	Yes (subsidiarity, better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 416 final - COM(2011) 417 final - COM(2011) 418 final - COM(2011) 424 final - COM(2011) 425 final CdR 239/2011 (NAT)	4 May 2012	Opinion on the Proposals on the reform of the common fisheries policy	Yes	No	No	No	Yes (proportionality, good governance)
COM(2011) 934 final CdR 740/2012 (NAT)	19 July 2012	Opinion on Union Civil Protection Mechanism	Yes	No	No	No	Yes (better law-making, multi-level governance)
COM(2011) 804 final CdR 34/2012 (NAT)	9 October 2012	Opinion on the European Maritime and Fisheries Fund (EMFF)	Yes	Yes	No	No	Yes (better law-making, multi-level governance)

Opinion reference #	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ³⁴	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion?	Other mention of subsidiarity / proportionality / better lawmaking?
COM(2011) 782 final CdR 741/2012 (NAT)	9 October 2012	Opinion on Developing a maritime strategy for the Atlantic Ocean area	No	Yes ³⁵	No	No	Yes (multi-level governance)
COM(2012) 79 final CdR 1749/2012 (NAT)	30 November 2012	Opinion on the European Innovation Partnership: Agricultural Productivity and Sustainability	No	No	No	No	Yes (multi-level governance)
COM(2012) 225 final CdR 1750/2012 (NAT)	29 November 2012	Opinion on A European Consumer Agenda – boosting confidence and growth	No	No	No	No	Yes (subsidiarity, proportionality)

³⁵

As far as territorial cohesion is concerned – will depend on each legal base of possibly forthcoming legislative proposals.

BUDG

Overview of opinions adopted between 1 January 2012 and 31 December 2012

Opinion reference	Date	Title	Legislative proposal?	Policy field within which consultation of the CoR is mandatory ³⁶	SMN consultation	Assessment of compliance with subsidiarity principle in the opinion	Other reference to subsidiarity / proportionality / better lawmaking in the opinion
COM(2012) 42 final COM(2012) 388 final CdR 1777/2012 (BUDG)	9 October 2012	Opinion on The new multiannual financial framework post-2013	Yes	No	No	No	Yes (better law-making)

³⁶ During the legislative procedure.

Appendix 3

KEY OPINIONS ADOPTED IN 2012 WITH REGARD TO SUBSIDIARITY AND PROPORTIONALITY

1. Own-initiative opinion: Building a European culture of multilevel governance: follow-up to the Committee of the Regions' White Paper
(CdR 273/2011, adopted on 15 February 2012)

This opinion confirmed the CoR's political commitment expressed in its White Paper on Multilevel Governance adopted on 17 June 2009³⁷ and highlighted a number of political principles and directions to ensure that its project for Building Europe in partnership is achieved.

It particularly developed the concept of multilevel governance as *"based on coordinated action by the EU, the Member States and regional and local authorities according to the principles of subsidiarity and proportionality and in partnership, taking the form of operational and institutionalised cooperation in the drawing-up and implementation of the European Union's policies"*. Furthermore, it stressed the link between multilevel governance and subsidiarity, the latter relating to the remits of the various tiers of government and the former focusing on their interaction.

In the opinion, the CoR pointed out that it has taken the initiative of creating a Multilevel Governance Scoreboard at European Union level which will help to measure annually to what extent the main principles and mechanisms of this type of governance have been taken into account in the European Union's political cycle. Also, the CoR has undertaken to draw up its European Union Charter for Multilevel Governance, which will seek to incorporate a shared understanding of European governance into the European Union's core values and should lead to greater participation by local and regional authorities in the exercise of European democracy.

2. Opinion on the proposal for a Regulation on the funds covered by the Common Strategic Framework
(COM(2011) 615 final, CdR 4/2012, adopted on 3 May 2012)

In the opinion, the CoR welcomed the fact that *"the ESF will remain in the sphere of cohesion policy as a key instrument for jobs, for improving people's skills and for social inclusion" but insisted "however that in accordance with the subsidiarity principle regional and competent local authorities should be responsible for choosing investment priorities and distributing the Structural Funds between the ERDF and the ESF"*.

³⁷ CoR White Paper on Multilevel Governance, CdR 89/2009 fin.

One of the amendments to the Commission's proposal thus specified that "*[i]n accordance with the subsidiarity principle, the managing authorities shall autonomously choose the thematic objectives and investment priorities on which overall EU support shall be concentrated.*" In the reason for the amendment it is explained that although the CoR endorses the principle of concentrating the bulk of resources on a limited number of thematic objectives/investment priorities it considers that "*the choice of objectives and priorities should be left to the managing authorities which will adapt the goals of the Europe 2020 strategy and the Common Strategic Framework to local conditions.*"

In the opinion, the CoR furthermore "*reject[ed] the proposed accreditation of management and control authorities. The implementation of cohesion policy by the Member States is in line with the subsidiarity principle in the EU. Accreditation of state authorities by other state authorities has no basis in administrative law in some Member States and interferes in the organisational sovereignty of Member States.*"

3. Opinion on the proposal for a Regulation on the ERDF
(COM(2011) 614 final, CdR 5/2012, adopted on 3 May 2012)

The opinion stated the CoR's view that "*the European Commission's draft regulation overly restrict[ed] the ERDF's scope for funding and [did] not allow Member States and regions the necessary room for manoeuvre in terms of regional and structural policy to meet the goals of the treaty and the Europe 2020 strategy with tailor-made territorial measures*" and that "*[i]t restrict[ed] the scope for using the ERDF to support the introduction of integrated territorial development strategies which take account of the respective territorial strengths and needs and in so doing make a major contribution to boosting economic growth and employment*".

More generally, the opinion called for greater account to be taken of the principles of subsidiarity and proportionality in the negotiations so that ERDF support "*does not become centralised, overregulated and highly bureaucratic*". It called on the European Commission to review the draft regulation accordingly in consultation with the Council and the European Parliament.

4. Opinion on the proposal for a Regulation on the ESF
(COM(2011) 607 final, CdR 6/2012, adopted on 3 May 2012)

In the opinion, the CoR raised concerns regarding a number of points in the Commission proposal, such as for instance those relating to thematic concentration, "*because they will limit scope to tailor ESF support to the needs and particularities of individual regions, which raise issues of conflict with the subsidiarity and proportionality principles*".

The CoR then recalled that "*the Commission is bound under the Treaties to respect the subsidiarity principle and that this is a matter of particular interest to the CoR, since Article 2 of the Protocol on the application of the principles of subsidiarity and proportionality stipulates that consultations conducted during the process of enacting legislation should 'take into account the regional and local*

dimension of the action envisaged'; furthermore, Article 5 of the same protocol specifies that justification must be provided for Commission proposals. Since the present proposal simply invokes in the usual general and vague terms the need for ESF interventions to be effective, it can hardly be said to meet this specification".

Furthermore, the CoR found that the proposal was not in compliance with the principle of subsidiarity as regards the chosen method and procedure for pursuing the aim of thematic concentration: *"while welcoming the aim of thematic concentration, is against the Commission's chosen method and procedure for pursuing this goal, as set out in Article 4(3) of the proposal for a Regulation: prescribing very high rates of concentration for allocations to each operational programme, ranging from 80% to 60% depending on the category of region, in up to four of the total 18 investment priorities, is incompatible with the principles of subsidiarity and proportionality, as this may not prove adequate to cover the particular needs and priorities of each region".*

5. Opinion on the Revision of the TEN-T Guidelines and Connecting Europe Facility
(COM (2011) 665 and COM (2011) 659, CdR 648/2012, adopted on 19 July 2012)

In 2012, the Action Plan of the Subsidiarity Monitoring Network focused on these two opinions, allowing for the first time direct exchange between CoR rapporteurs and members of the Network. Moreover, a targeted SMN consultation on the Connecting Europe Facility took place at the beginning of the year. Finally, the Thematic Subsidiarity Workshop held during the Open Days 2012 was attended by Mr Soulage (FR/PES) and Mr Zagar (SL/EPP), both CoR rapporteurs for the above mentioned opinions. The CoR has expressed its support to these two initiatives and has recalled the importance of involving local and regional authorities in all phases of the different procedures.

6. Opinion on the Airport Package
(COM(2011) 823 final, COM(2011) 828 final, COM(2011) 824 final, COM(2011) 827 final, CdR 649/2012, adopted on 19 July 2012)

In the opinion, the CoR found that several points of the Commission's proposal were in breach with the principle of subsidiarity.

The CoR agreed *"that in line with the Balanced Approach, the most cost-efficient measure should be chosen in order to achieve noise abatement objectives but considers that the proposed right of scrutiny for the Commission exceeds its powers according to the principle of subsidiarity. Operating restrictions must be imposed by regional authorities with due regard to the local situation and to local specifics. An additional right of scrutiny for the Commission is neither necessary nor proportionate".*

Consequently, the CoR deleted Article 10 on operating restrictions from the Commission's proposal considering that, *"as currently worded, [the relevant provision] could call regional mediation agreements into question. These agreements between airports, the relevant region and citizens are often reached after years of difficult and exhausting negotiations. The German Bundesrat, Austrian*

Bundesrat, French Senate and Dutch First Chamber concluded that the Commission's right of scrutiny under Article 10 is in breach of the European Union's principle of subsidiarity."

Furthermore, the CoR considered that *"the proposed right of the European Commission to designate individual 'network airports', whereby it can require Member States to treat individual airports distinctly and separately, exceeds its powers according to the principle of subsidiarity."*

7. Opinion "Towards a 7th Environment Action Programme (EAP) – better implementation of EU environment law"

(COM(2012) 95 - Improving the delivery of benefits of EU environment measures: Building confidence through better knowledge and responsiveness (COM), CdR 1119/2012, adopted on 30 November 2012)

The rapporteur of this opinion, Ms Canver (UK/PES), was able to use the outcome of a targeted consultation of the SMN which ran from 25 May to 6 July 2012. In its opinion, the CoR noted that the Commission makes no assessment of the various options set out in its communication (COM(2012) 95), in terms of their compatibility with the principle of subsidiarity. Furthermore, the CoR considered that the options presented in the communication are *"insufficiently well-developed for the CoR to form a definitive view, with much depending on whether (and how) the European Commission decides to take some of these forward."*

With this reservation, the opinion referred to the consultation of the SMN, noting that the contributions *"generally indicate that the options in the Communication, when fully formulated, are unlikely to constitute a significant breach of subsidiarity"* and highlighted *"however, that whereas there is support for an upgrade of the existing framework for inspections, there may be some resistance in the SMN to this being made binding and to the creation of an EU inspection body. Similarly, whereas there is support for criteria for handling of complaints by Member States, some SMN members may prefer for these to be non-binding recommendations. There appears to be an acceptance that the EU should define the conditions for efficient and effective access to national courts on EU environment law."*

8. Opinion on the Public Procurement Package and Opinion on the award of concessions contracts

(COM(2011) 895 and 896 final, CdR 99/2012, adopted on 9 October 2012; and COM(2011) 897 final, CdR100/2012, adopted on 19 July 2012)

The two opinions benefited from the first coordinated exercise organised by the CoR with regional parliaments and governments through REGPEX. Partners were invited to share their positions during the early warning phase, from 11 January to 8 March 2012. A report, analysing and summarising the contributions of twelve SMN partners and referring to reasoned opinions adopted by national parliaments during the same period, was drawn up and forwarded to the two CoR rapporteurs appointed on this legislative package, Mr Kool (NL/PES) for concessions and Ms Segersten-Larsson (SV/EPP) on public procurement.

Eventually, the opinion on concessions made a general statement to the effect that the proposal *"must show due regard for the subsidiarity principle: local and regional authorities should remain free to choose whether they will carry out works and services themselves or outsource them to third parties"*. The opinion on public procurement went further in expressing concern. It pointed out that *"the proposal contravenes the Member States' right to organise their own administration and is in breach of the subsidiarity principle"*.

9. Opinion on the Data Protection package

(COM(2012) 9, 10, 11 final, CdR 625/2012, adopted on 10 October 2012)

The opinion acknowledged that *"insofar as it concerns the private sector, there is good reason to try to fully harmonise parts of European data protection law by replacing it with a regulation"*. However, it noted that the package of the General Data Protection Regulation and the Directive relating to the police and justice attracted objections concerning its compliance with the principles of subsidiarity and proportionality. Indeed, a number of regional parliaments and governments have expressed concerns.

The opinion questioned the choice of instrument for the General Data Protection Regulation, i.e. a rather abstract regulation giving the Commission some power for delegated acts, including in essential matters. It considered that processing by public authorities of personal data and the sphere of employment law should continue to be governed by a directive. Furthermore, it also expressed doubts as to *"whether regulation of exclusively national-level data processing by way of a proposal for a directive relating to the police and justice falls within the legislative competence of the European Union or complies with the principles of subsidiarity and proportionality"*.

10. Opinion on the posting of workers in the framework of the provision of services

(COM(2012) 131 final; COM(2012) 130 final; CdR1185/2012, adopted on 29 November 2012)

This opinion was adopted after the Proposal for a Council Regulation on the exercise of the right to take collective action within the context of the freedom of establishment and the freedom to provide services ("Monti II") was withdrawn by the Commission as a result of the activation of the "Yellow card" procedure by national parliaments. However, the CoR stated in the opinion that it shared the view that the right to strike is clearly excluded of the scope of EU legislation and that the proposal lacked a legal basis in this area.

Moreover, the opinion stressed that *"if the Commission had maintained its proposal for a regulation, in the light of reasoned opinions adopted by national parliaments as well as positions expressed at regional level through the CoR, the latter could have considered taking the necessary steps to lodge an ex-post appeal against it for breaching the principle of subsidiarity in terms of both the choice of legal basis and insufficient evidence of the added value of EU action in this area"*. The opinion also pointed out that the CoR will continue to monitor these matters very closely.